

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH
HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

LO DE CUBA

(Fot. del nostre corresponçal á Cuba)

Esquadra de granaders del batalló de voluntaris de Puerto-Príncipe.

LA NIT DEL INFANT

—¡Si será quadrada!...
¡Si será rodona!

Y la nit se passa
somiant en la mona.

ANÍS DE FRARE

LA SANTEDAT DE FRÀ CRISTOFOL

Eran els temps aquells en qu' encare no s' havia inventat lo barómetro: aixís es que no hi havia en tot lo mon cap Nohorlesoom, ni cap trist Zaragossano que ab rahóns més ó menos especiosas anticipés lo pronóstich de las variacions atmosféricas.

Epoca de fé cega per part del poble de totas edats y condicions, y época també de frares que vivían ab los ulls molt oberts, sent pel regalo ab que 's tractavan los verdaders reys de la creació, quan las seques massa prolongadas ó las plujas massa seguidas amenassavan las cullitas s' apelava com á únich remey al recurs de las públicas *rogativas*.

Observará algú que ara com ara també se 'n fan, y no seré jo qui ho desmenteixi... Pero aixís com en los nostres temps son molt poch los que creuen

de bona fé en la séva eficacia, en los sigles passats á que 'm refereixo, hi creya tothom.

Bé es veritat que al revés de avuy en que molt raras vegadas produheixen l' efecte desitjat, llavoras se veyan tot sovint cassos portentosos, que adquirían la fama general y aixordadora de verdaders miracles. Com á mostra crech oportú amenisar las estérils *rogativas* de avuy día, ab la relació de un sucés, que será, si vostés volen un quènto vell de frare; pero que ja veurán que no careix de gracia.

* *

Feya infinitat de temps que no plovia, la terra estava resseca, las plantas s' anavan rustint y l' espectre de la miseria mes espantosa tenía aterrats als senzills habitants de una comarca. Apelaren, com era de costum, al traslado de una miraculosa imatge de la Verge, desde l' ermita ahont se venerava á l' iglesia del poble, y cada día la passejavan, demanant ab gran fervor los beneficis de la pluja. Tot inútil: ana ran passant los días y en tota l' extensió del cel no 's veyá un núvol.

Resolgueren per últim unir á las pregarias al aire lliure, una suntuosa funció de iglesia; es á dir: fer lo que 's diu un va-y-tot. Y perque la tal funció resultés lluhida y en tota regla, determinaren que hi hagués sermó, á qual efecte acudiren al Pare Guardiá del mes renombrat convent de Franciscans de la comarca.

Y com la cosa anava depressa, perque 'l sol cremava, á forsa de súplicas y de mostrarse espléndits y generosos, lograren comprometre al sant varó á que 'l día següent aniria á fer la prédica. Tot ho esperavan del poder de la seva santa paraula.

—Pare Guardiá, per Déu no 'ns abandoni... Unicament vosté pot salvarnos.... El cor ens ho diu... Fins á demá.

Tal li digueren al despedirse, y ell se quedá preocupat y neguitós per dos motius:

Primer, perque ab un día de plasso apenas tenía temps de prepararse.

Y segón y principal, perque 'l cel estava mes espléndit, radiant y hermós que may, y tenía la seguretad de fer lo que avuy ne dihém *la gran planxa del sigle*.

* *

Com no podía dissimular lo séu amohino, Frà Cristófol, qu' era un llech mes viu que la tinya, y que avants de vestir los hábits havia fet troná y ploure, enterat de las preocupacions del seu venerable superior, li digué:

—No tingui cap ansia Pare Guardia: vagi á fer lo sermó ab tota tranquilidat, que jo li asseguro que demá plourá.

—¿Qué demá plourá? Pero si no 's veu en lo cel senyal de pluja.

—No hi fá res: ja pot dir en lo sermó que avants del vespre plourá.

—¿Y si no plou?

—Plourá.

—Oh.... 'm fas riure, al veure l' aplóm ab que ho afirmas.

—Mes riurá y mes content estará demá quan veji ploure.... Ja veurá, si no plou castigui.... Desd' ara accepto que 'm posi tres mesos á pá y aygua.

Lo Guardiá que tenía al llech, en rahó de la séva historia accidentada per un home de molta lletra menuda acabá dihent:

—En fi.... Déu ho fassi.

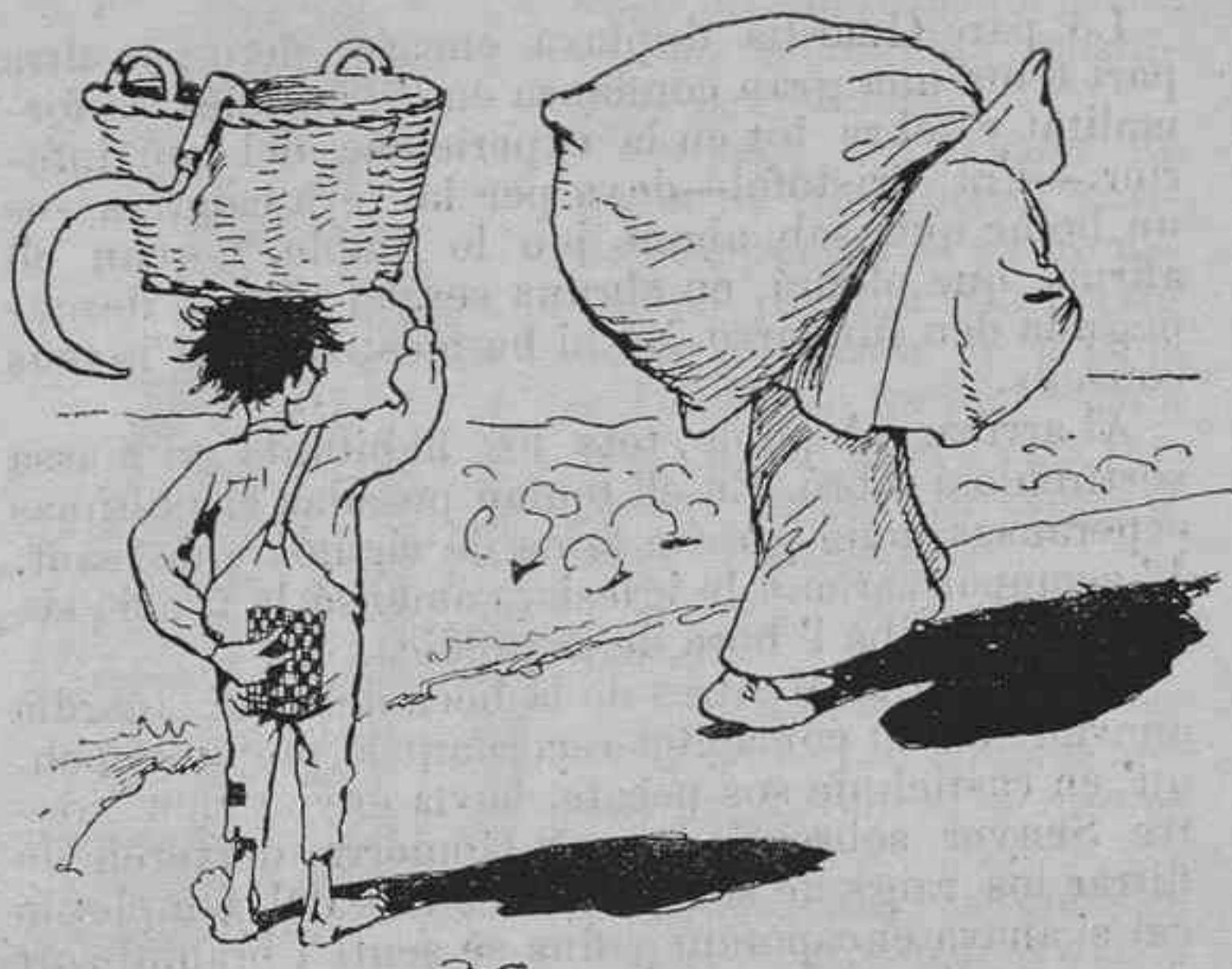
* *

Al día següent, montat en una sapada mula anava camí del poble: senyal de pluja no 's veyá en cap recó del cel: feya un sol qu' estabellava las pedras

QUENTOS GRAFICHS (per APELES MESTRES.)
EL FRARE MENDICANT

Un frare mendicant torna al convent tant carregat que ni pot arribar á dir fava.

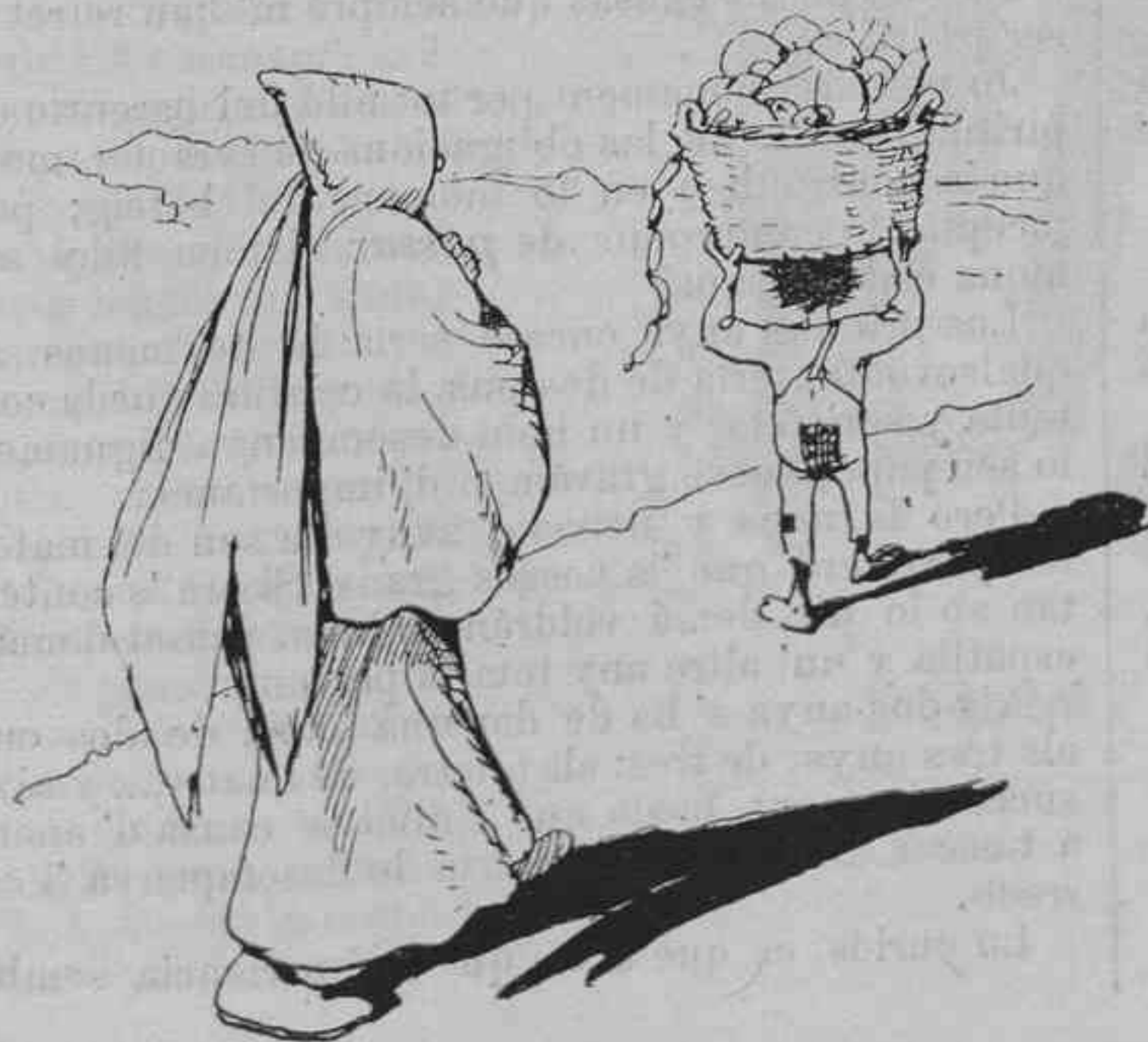
Y recordant haver llegit en alguna part que la oració alleugereix las cárregas més feixugas ...

Se posa á resar....

Y resa que resarás...

Y troba que realment la cárrega se li alleugereix tant que...

¡Qué dimontri! potser sí qu' ha resat una mica massa

MP

y se sentia una xafogor de fornal que dificultava la respiració.

Y no obstant Fra Cristófol, en lo moment de partir, li havia dit:—Ja pot assegurar que avuy plourá: avants de mitj-día tenim á sobre la gran tamborinada.

Lo pare Guardiá duptava encare; pero per altra part tenia una gran confiansa en l' honradés, la formalitat y sobre tot en la experiencia del seu inferior.—Fra Cristófol—deya per la seva caputxa—es un home que sab ahont jeu lo diable, y quan ell afirma que plourá, en alguna senyal per mí desconeguda deu fundarse. No hi ha mes: seguiré 'ls seus consells.

Al arribar al poble, tots los habitants en massa sortirenlo á rebre. En ell tenian posadas sas últimas esperansas, puig gosava fama de virtuos y de sant. L'acompanyaren á la iglesia, comensá la funció solemne, y arribá l' hora de la prédica.

¡Y cosa rara! Mentres de la boca del pare Guardiá anavan surtint conceptes recordant la pluja de foch, qu' en cástich de sos pecats, havia enviat Deu Nostre Senyor sobre Sodoma y Gomorra, deixaren de filtrar los raigs de sol pels finestrals del temple: lo cel s' anava encapotant y fins se sentí 'l bramul sort de un tró llunyá.

No deixava de observar aquest fenómeno 'l predicador, y cada vegada mes inspirat y enardit, deya:—Si molt haveu pecat vosaltres, molt haveu pregat també. Las ciutats malehidas no podian contar ab l' intercessió de María Santíssima, mentres vosaltres al pregarli fervorosament, com haveu fet avuy, heu lograt que moguéis lo cor de son estimadíssim fill... y la pluja s' acostá.... jo la sento venir.... vosaltres també la sentiu ...

En aquest punt brillá un llamp y un tró formidable feu trontollar las voltas de l' iglesia. Y com si al cel haguessin obert totas las reclosas, caygué sobre la terra assedegada un xáfeh d' aygua com de moltíssim temps no se 'n havia vist un altre.

Los devots ja no deixaren acabar lo sermó. Los mes entussiastas pujaren á la trona, y al crit de:—¡Miracle!.... ¡Miracle!.... Aquest home es un sant,—se 'l carregaren á coll y 'l passejaren en triunfo per la iglesia. Li besavan los hábitos y hasta las sandalias, y no deixavan de repetir:—Miracle!.... Miracle!.... Miracle!....

*
* *

—Miracle hi ha hagut, en efecte—deya 'l Pare Guardiá, quan á entrada de fosch se 'n tornava al convent á caball de la mula que xapotejava en los bassals y fangueras del camí—pero aquest prodigi no es degut á mí, miserable pecador, sino á Frá Cristófol. Ell es l' home virtuos.... ell es el sant.

¡Y ab quina efusió va abrassarlo apenas arribat á la santa casa!... ¡Y quins elogis no va fer de la seva virtut!

Frá Cristófol no 's podia aguantá 'l riure.

—De manera que la vostra paternitat se figura....

—No 'm figuro mes que lo que hi vist: que ha plogut quan ningú podia esperars'ho, y tot per obra y gracia vostra, que sou un sant.

—¡Ave María puríssima!—exclamá Frá Cristófol persignantse.

—No siguiéu modest, Frá Cristófol.

—Y vosté no sigui caudorós. Aquí ahont me veu, avants de tancarme entre aquestas quatre parets, jo li correguda molt.

—Ja ho sabia. Pero ara....

—Ara y sempre, mentres visqui, com á recort de las mevas correrías y de certas feridas que vaig rebre en aqueils tráfehcs mundanals, m' han quedat en tots los ossos del cos uns doloretcs que ja 'ls re-

galaria á qui 'ls volgués. Sobre tot en los cambis de temps desde unas quaranta vuit horas avants de ploure, sento un rosech inaguantable... Per aixó puch pronosticar la pluja... Quan lo dolor m' apreta, pluja segura, y que no falla may.... Aquí té explicada la meva santedat.

P. DEL O.

¡QUARESMA!

Elegí 'l Pare Libori eloqüent predicadó, com á tema de sermó: «Las penas del Purgatori.» Intentá descriure 'l lloch hont las animetas presas purgan las faltas comesas rostintse en un mar de foch, y exclamá ab veu cavernosa dalt de la trona enfilat: —¡La purgació del pecat es terrible y dolorosa!—

FOLLET.

MONAS

L' invenció de la mona—com diria un historiador cursi—se pert en la nit dels temps.

Remontémnos á la época del paradís terrenal, y lo primer que veyém es la *mona*.

Si Eva no ho hagués sigut tant, Adám no s' hi hauria engrescat d' aquella manera tan superlativa, ni haurian succehit una infinitat de cosas, de las quals, per més que vostés se 'n riguin, encare n' aném tots jeperuts.

Pero ¡ay! á jutjar per la pintura que d' ella fan los llibres antichs y altres documents dignes de crédito, Eva, més que mona, era moníssima: Adám, á pesar de no portar pantalons, perque llavors no s' havian descubert encare 'ls bassars de *ropas hechas*, era un calsassas; la bellesa y salamerías de Eva 'l van fer descarrilar.... y aquí tenen demostrat com tot lo que 'ns está succéhint es degut á la pernicioso intervenció d' una *mona*.

Las de Pasqua no tenen, afortunadament, unas conseqüencias tan lamentables; pero, segons lo número de fillols que un s' haji deixat adjudicar ¡Déu n' hi dó del trastorn que ocasionan en algúns portamonedas!

Es una de las causas que sempre m' han retret de ser padrí.

Jo passaria bonament per tot alló del parentiu espiritual; per lo de las obligacions de carácter moral que 's contrauen en lo moment del bateig; pero ¿acceptar lo compromís de *passar* al meu fillol una mona cada Pasqua?

Los primers anys encare sería lo de menos. Ab qualsevol tontería de dos ous, la criatura queda contenta y satisfeta, y un hom desempenya dignament lo seu paper sense gravámen d' importancia.

Pero 'ls nens y nenas d' avuy día son del mateix temperament que 'ls cossos grans. Si ara 's contentan ab lo dit, demá voldrán lo bras, passat demá l' espatlla y un' altre any tota la persona.

Als dos anys s' ha de dar una mona de dos ous; als tres anys, de tres; als quatre, de quatre.... y aixís successivament, hasta que 'l fillol se cansa d' anarla á buscar.... ó 'l padrí 's cansa de desempenyá 'l càrrech.

Lo curiós es que aixó, qu' en apariencia sembla

MONAS

l' cumpliment d' un deber sacratíssim, en realitat no es altra cosa que una costúm abusiva.

Al padrí, tant a l' iglésia com al registre civil, li fan avinents totas las sévas obligacions.

—«Vosté ha de sé l' segón pare del séu fillol; vosté ha de guiarlo pél camí del bé...»

Tot aixó si que li diuhen; pero de lo altre ningú n' hi parla. No hi ha ningú que li digui:

—Vosté cada any ha de donar la mona a la criatura

Y además, una cosa voldria sapiguer; ¿per qué se 'ls ha de dá l' nom de monas a la majoria d' aquestas lleminaduras, més ó menos comestibles, que circulan per aquí?

Algunas, encare ¡psé! pássasse: rudimentaria ó nó, la figura té la forma, sino precisament de mona, quan menos d' una bestia alegórica y apropiada a las circunstancias. Dugas potas que l' aguantan, un parell de brassos en actitud académica y un tros de quía cargolada en tota llibertat... ¿Qué més pot demanarse?

Pero quan jo m' aturo davant d' una tauleta de la Rambla, y te 'm veig aquell surtit de coquetas ab dos ous ó tortells ab quatre, no puch menos d' exclamar:

—¿Per qué 'n deurán dir *monas* de tot aixó? ¿quina semblansa té la mona ab aquests inefables traballs de pastisseria, rodons, llargaruts, quadrats y tot devegadas?—

Diu que una vegada que l' dimoni vingué a la terra una de las cosas que més van extranyarlo va ser el veure que, valentse del mateix vent, hi havia uns bareos que surtían del port y altres barcos que simultáneament entravan.

Si ara l' diable tornés y vingués pels volts de la Pasqua, estich segur que lo que més l' extranyaria sería l' sentir que de certas cosas ne diuhen monas

Y no 's pensin que aquesta raresa se trobi únicamenten lo món de las monas económicas y modestas. Potser com més caras y aristocráticas més s' apartan de lo que 'ls imposan lo nom y la tradició.

¡S' arriban a veure unas cosas!...

La de tot l' any

Liras de *croacán*, adornadas d' ous de color blau que hi semblan cusits ab repunt fet a la máquina.

Paneras de pa de pessich, festonejadas de guarnicions de natilla y castanyas confitadas.

Cotxets, ab caballs de pasta de carquinyoli y rodas de carmetlos de goma.

Una vegada fins vaig veure l' retrato de 'n Rius y Tauler ab un ou a cada ull, un a la boca y una verdadera cascada de cabell d' ángel a las patillas...

¡Y de tot aixó 'n diuhen *monas*!

¿Qué deuen pensar las verdaderas y auténticas monas del Parch, si es que se 'n enteran?

Aquest any la clásica festividad s' escau al día 5.

¡Vejin si per set días més ó menos no podían haver posat la Pasqua en lo día 12!....

¡Llavors sí que la festa hauría sigut complerta!

Cabalmente lo día 12 hi ha eleccions.

¿Comprenen l' intenció? Per una part, s' hauría vist als fillols venint de casa 'ls seus padrins.

Per l' altra, 'ls candidats surtint de l' elecció ab la quía entre camas....

¡Quín quadro més animat! ¡Quina barreja més pintoresca de *monas*.... y *micos*!....

A. MARCH.

CANSÓ

Tinch dugas criaturas, tinch vintivuyt anys y a un costat de barba quatre pels ben blancs.

I

Fa tres anys y encare escassos que l' rector me va casar, ab la dona, una morena, que aixó sí, es lo mes salau. Pro senyors, me 'n passan unas que no poden pas anar, jo no he fet may cap disbauya, no vaig fer Pascua ans de Rams y tinch dos criaturas, tinch... etc., etc.

II

La Pauleta, la de casa, per que m' hi capfico tant sempre 'm diu, fentme posturas — jo t' estimo com avants. — Pro senyors, mes no puch ferhi, no 'm puch treure aixó del cap; sempre penso quan me mira

d' a quell modo qu' ella ho fá, ja tinch dos criaturas, tinch... etc., etc.

UN ELEGANT

Don Facundo Quatrevents,
nant á seguir monuments.

III

Ella 's pensa que m' anima
y 'm distreu mirantme tant,
y dihentme que sa gloria
es tenirme al seu costat.
Pro senyors, vostés ja veuhen
quan equivocada está,
puig seguint aquesta via
serém més avants d' un any.

Y tinch dos criaturas,
tinch... etc., etc.

IV

Jo no sé pas com pescarm'ho,
mal si faig, mal si no faig:
si la estimo ella s' enfita
y jo pago 'ls plats trencats.
Pro senyors, es molta pena
viure aixís, filosofant

vina, Paula, estimam forsa
y cambiém nostre cantar.

Tindrém tres criaturas
y vintinou anys,
y 'ls pels de la barba...
—Te 'ls fas afeytar.

PISTACHO.

UN PASSEIG PER LA PREMPSA LOCAL

Llegeixo en *Las Noticias*:

«Escriben de Tiana que el domingo estuvo en
»aquel pueblo el conocido *conservador de aquella*
»*comarca* don.... etc.»

De modo que d' aquí endavant ja sabrém que de
totas las tragerias que passin en aquella ne té la
culpa 'l seu conservador.

Perque si ell la conservés bé... ¿No 'ls sembla?

*
**

La Renaixensa (tota indignada!)

«Are, per enviar jefes á Cuba, 's posan sos noms
»dintre una gorra y....»

¡Prou! *La Renaixensa* te rahó, aixó no pot tole-
rarse més.

O 'l govern, en lloch de ferho ab una gorra ho fa
ab una barretina, ó 'ns veurém las caras.

*
**

De *La Opinión*:

«Santo del día: San Fileto. *senador*.»

Quedém enterats.

La forma es tan sibilítica,
que 'l lector de bona fé
dirá: Bueno, pero ¿de
quina filiació política?

Convindría averiguar si era senador fusionista ó
conservador, á fi de sapiguer si la recomenacioneta
per entrar al Cel s' ha de demanar á don Práxedes ó
á n' en Cánovas.

*
**

Lo Teatro Catalá, periódich regionalista inde-
pendent, de literatura, art, montepíos, varietats, no-
ticias, anuncis... y res més:

Parla d' una comedia francesa, arreglo del infati-
gable trovador Ayné y Rabell, y comensa ab aques-
tas paraulas:

«Arreglada ab molt esmero....»

Pero á continuació diu:

«Nosaltres no coneixém l' original francés....»

¿Qué 'ls sembla?

No coneixen l' original francés... pero saben que
l' obra ha sigut arreglada ab molt esmero.

¿L' entenen vostés aquest *llo*?

Jo tampoch.

*
**

Ja som al *Brusi*.

«*Tesoro del cristiano*. Obra muy útil... etc. 40
»días de indulgencia á los que leyeren cualquiera de
»las oraciones. 18 reales encuadernado en piel. Hay
»encuadernaciones en chagrín.»

Ja ho veuhen; com qui diu regalat. Per 18 ralets,
un llibre y 40 días d' indulgencia.

S' entén, enquadernat en pell. Els de xagrí tal ve-
gada son mes cars, pero potser també disfrutan d'
algunas indulgencias més.

*
**

Del *Diluvio*:

«Faltan niñas de 12 á 16 años....»

¿Cóm está la societat!... ¡Y no més tenen de 12 á
16 anys!

Si tan jovas *ja faltan* ¿qué serán quan siguin
donas?

Un altre anunci del mateix diari:

«Un joven... desea casarse con joven que tenga de
6 á 7 cientos duros, *aunque tenga taxi*.»

Aquests punts suspensius volen dir que hi havia fet un comentari, y l' hi *tatxat*.
Fassinlo vostés mateixos.

*
**

Ara preparinse á tornar tarumbas.
Diu el *Noticiero Universal*.

«En el último quinquenio han ocurrido en los Estados Unidos 43,902 homicidios, lo cual da un promedio de 7,317 asesinatos por año.»

Cóntinho... ¿Veritat que aquest *promedio* no l' troban en lloch?

«En el transcurso del *año pasado* han sido asesinadas 10,500 personas, ó sea á razón de 4,290 homicidios, lo que representa la mitad menos que en 1895.»

Si d' aixó no se 'n diu rifarse al lector, no sé que se 'n ha de dir.

«...asesinadas 10,500 personas, ó sea á razón de 4,290 homicidios...» ¿Quína *razón* es aquesta? ¿Qué vol dir tot aquest galimatias?

«...lo que representa la mitad menos que en 1895.»

Peró si aquí 's parla dels assessinats del any 95, y l' any 95 era l' any passat, ¿cóm pot ser que l' any passat representi la mitad menos que l' any 95? ...

Ara que diu que l' *Noticiero* ha enviat á buscar al extranjer una máquina per fer no sé qué ¿no podria també ferse venir algú que li ensenyés de números... y d' escriure *suellos* ab més claretat?

*
**

Y... punt. Per avuy ja 'ns hem passejat prou.

MATÍAS BONAFÉ.

PARAULAS DEL ANGEL

L' Angel, un nen de dos anys, qu' es lo fill xich de l' Emilia, molts cops sentia que deya á n' aquesta ab sa veu prima:
«Mama la teta á n' el Ton
»are li ha totat la tita.»

Cansat ja de sentí aixó, y no comprenent ni mica quin era l' significat; vaig determinar-me un dia —puig que hi tinch molta franquesa— de preguntarho á la Emilia; y aquesta 'm tragué de duptes explicantme desseguida lo que alló significava:

—L' Enrica, la meva filla, li agradan molt los aucells— m' advertí á n' á mi l' Emilia —y com que 'n te un lo Tonet del entresuelo, l' Enrica sempre hi baixa cap á véureli y li toca tot lo dia.

Mes l' Angel, no ho pot sufrir que inquietin bestias petites, y cada cop que repara que toca l' auell l' Enrica, puja corrents aquí dalt, y es com me fa la musica:
«Mama la teta á n' al Ton
ara li ha totat la tita.»

J. R. F. DE VILAFRANCA.

FEYNA DE TEMPORADA

—¿Fins avuy no t' has dignat
cumplí ab aquest sagrament?
—Jo li diré francament:
me 'n 'vía *desoblidat*.

LLIBRES

EL AÑO ARTÍSTICO Y LITERARIO EN BARCELONA—1895— por A. PALAU Y DULCET.—L' autor de aquest llibre es un obrer. Com á tal se dona á coneixer en una advertencia dirigida al lector, confessant que ha de passar deu horas diarias en lo taller, per lo que l' llibre es lo fruyt de sos esforços engendrat en una atmósfera de fum y llimaduras.

No pot olvidarse aquesta circumstancia típica que fa acreedor á qui ha escrit lo llibre á certa indulgencia, sobre tot en lo referent á la correcció del llenguatge y á certa propensió á usar termes técnichs á voltas ab poca oportunitat. Mes, á pesar de aixó, 'ls diversos articles que componen l' obra 's llegeixen ab gust, puig revelan erudició, criteri recte, observació fina y sobre tot una gran sinceritat.

Lo Sr. Palau parla de bibliografía ressenyant los llibres principals que s' han publicat y detenintse especialment en la reproducció de las antiguas edicions; s' ocupa de teatros, donant una idea bastant complerta de las obras y 'ls actors que han anat desfilant durant l' anyada, ab la particularitat de fixarse sobre tot en las condicions de la escenografía y de la indumentaria; dedica á la Biblioteca pública Arús, als Coros y Orfeons, á la Capella nacional russa y al Centre Excursionista de Catalunya en primer lloch, sabrosos articles; se refereix, encare qu' en una forma mes compendiosa, á las Exposicions artísticas; trassa l' perfil literari de dos escriptors catalans, lo Sr. Pons y Massaveu y Emili Vilanova, y clou lo llibre ab un sentit recort als morts de l' any, en Coroleu, l' Ixart y en Frederich Soler.

L' impresió general de aquest treball resulta altament

favorable, fent concebir l'esperansa de que 'l Sr. Palau que no careix de coneixements y de bon criteri, escriurà bé y ab correcció 'l día que s' ho proposi.

LA PRINCESITA DE LOS BREZOS, novela alemana de EUGENIA MARLITT.—L' acaba de donar á l' estampa l' acreditada casa editorial de Montaner y Simón, y forma un tomo elegantíssim, ilustrat ab bonichs dibuixos, esmeradament imprés y enquadernat ab luxó. Es un dels molts llibres de regalo ab que son obsequiats los numerosos suscriptors de la *Ilustración artística*.

ALTRES LLIBRES REBUTS.—*Entrar per la finestra*.—Comedia en prosa, en un acte, original de Pere Reig y Fiol, estrenada fa poch á Romea.

* * * *Trona avall*, diálech en un acte y en vers, original de Sisquet del Full, estrenat en la Societat Roger de Lluria.

* * * *La Cubana*, juguet cómic en un acte y en prosa, original de J. Roig Cordero, estrenat al Teatro Líric.

RATA SABIA.

DIVENDRES SANT

(Intima)

Inseguint com cada any la costúm meva
pujaré á Monjuich;
mes no hi aniré sol, hi aniré ab una
que molt m' estima á mi.
Un cop serém á dalt, sobre una roca
nos sentarém units,
y allí, prenent el sol,.... (sino está núvol)
li parlaré jo aixís:
¿Recordas que fa un any, en aquest día
aquí várem venir?
¿Recordas que pujavam molt alegres,
cullint plens de delit
la poca farigola que quedava,
per 'questos llochs d' aquí?
¿Recordas al entrá en la fortaleza....
que del castell en duns
ens várem perdre.... ¿sabs?... La teva mare
no 'ns va trobar allí....
¿Recordas que tú 't vares tornar roja
sentint lo que 't diguí,
tot boy saltant las pedras que estorbavan
lo perillós camí?...—
Si plora, li diré:—Per Deu, no ploris,
que aixó tan sols ho dich
per veure si tú tens tanta memoria
com jo, estimada, tinch.

SALVADOR BONAVIA.

Es la present senmana la mes trista de l' any, per lo que respecta á teatros. Acaba ab ella la temporada de Quaresma, y per algunas companyias acaba del tot, tota vegada que hi ha la costúm de renovar lo personal, y en certs teatros hasta l' espectacle.

Respecte á novetats no 's registran mes que las següents engrunas:

ROMEA

Lo diumenje de Rams ván benehir la palma de un monólech de 'n Santiago Boy, que porta 'l títol de la diada.

Lo diumenje de Rams del festiu escriptor está escrit ab gracia y ab una gran naturalitat: sembla prés taquigráficament de la boca de un dels nostres menestrals y si llegit agrada, posat en escena puja de grau l' efecte que produheix.

Dimars ván ser estrenadas las joguinas en un acte *La Ulpia* de 'n Colomer y *Una poma per la sed* del Escaler. Las dos obras son graciosas y logran lo seu objecte de fer passar al públich una estona entretinguda y agradable

CATALUNYA

Ab lo monólech *Ja soch aquí* de 'n Molas y Casas, garbosament escrit, se presentá de nou l' actor cómic Sr. Palmada. Feya uns tres anys que se 'n havia anat á América, y al tornar, no podia presentarse de millor manera, que dihent:—*Ja soch aquí*.

—També som aquí nosaltres—li respongué 'l públich de sempre omplint lo local de gom á gom, per riure de gust y aplaudir á un actor que 's porta 'ls aplausos en l' *apellido*.

En Palmada no val mes ni menos que quan vá empendre 'l seu viatge... *al otro lado del Atlántico*. Si recorrent las terras tropicals hagués perdut la sal, repassant la mar l' hauria recobrada. Lo públich aixís ho reconegué aplaudint-lo en las principals pessas del género xich, en las quals vá pendre part.

Y res mes.

LA TEMPORADA DE PASQUA

Aquesta promet ser bastant animada.

Al *Principal* reapareix la companyia de la Tubau acompanyada de actors de valia com en Vallés, l' Amato y en Sala Julien, per no citar-ne d' altres. Anuncia alguns estrenos, com *Teodora y Magda* de Sudermann; *Currita Albornoz* de Pere Gil y J. Torrendell; *El lujo* de Franco R. Llama *Altezas del honor* de Novo y Colson; *La eterna cuestión* de Enrich Gaspar, *Mercedes* de Riera y Bertrán, *La Romántica* de Perez Nieva, etc., etc.

Al Liceo s' inaugura la temporada 'l día de Pasqua ab l' ópera de Paccini: *Manon Lescaut*, quals ensaigs prossegüen ab gran activitat.

Al Tivoli continuarà la companyia infantil del Sr. Bosch, posant demá dissapte *La vuelta al mundo*.

A *Novedats* també demá dissapte s' estrena un drama de D Isidoro Martinez, titulat: *Familia y patria*.

Al *Eldorado*, reapareixerá, donant una curta serie de funcions, l' incomparable Frégoli, tan aplaudit en sas transformacions inverossímils. Alternará ab ell la companyia de sarsuela.

Y al *Teatro Granvia* tindrem ópera espanyola y sarsuela cómica, servintse plats per tots els gustos... y sempre baratos, com es de costum en aquella casa.

N. N. N.

L' ANACORETA

Tres cassadors de cunills
una tarde del Septiembre
del any passat s' internaren,
saltant marges y veredas,
per un barranch molt profundo
d' una extensa cordillera.

No van veure cap cunill,
ni cap perdiu, ni cap llebra;
pero en cambi en una cova
llarga, foseca y molt estreta
un ser humá hi descubriren
que 'ls hi causá gran sorpresa
per lo raro, puig talmé
m. s qu' home sen blava bestia;
era un vell calvo y portava
barba blanca, llarga, espessa,
molt enredada y tan aspre
com la rústega malesa.

—No hi ha dupte—digué un d' ells
será algún anacoreta.—

D' un tros lluny l' interrogaren
y no va tornar contesta,
sols com bestia esporuguida
s' amagá per una escaleta;
mes fent tots els cassadors
d' anistat dolsas protestas
prompte aquell semi-salvatje
ab ells va entaular conversa.

—¿Fa molts anys, qu' esteu bon home
per aquests barranchs y serras?...
Se quedá un moment mirantsels
contestant per fi.

—'N fa trenta...

y que veig á semblants meus
esta volta es la primera.

—¿Y de qué us alimenteu?

LA MONA (per LLUÍS GRANER.)

—Ja que no puch anarla á buscar en floch, vejám si aquí la agafó ...

COLOQUI AMOROS

—No sé si t'cregui... ¡no sé!
 —Pero ¿per qué duptas, Pura?
 —Perquè veig que may podré
 posarme á la teva altura.

—De lo que cria la terra
 y de tot alló que puch
 agafar en mas casseras...
 Una volta allá en 'quell pany
 de rocas que 's veu en frente,
 hi tenian niu dos áligas
 imperials y la parella
 d'ous que hi havia 'm serviren
 pera ferme una truiteta.
 —¿Y cóm us la van compondre
 en aquest desert per ferla?
 —¿Cóm? dihén ¡divinament!
 —¡Ay carám mentida sembla!
 —No hi tingau donchs, pas cap dupte
 que la vaig fe y molt ben feta,
 y m'hi jugo 'l coll que cap
 de vosaltres (no es quimera)
 es capás d'endavinar
 per molt que barrini, l'eyna,
 de que jo 'm váreig servir
 per fregir la truita aquella.
 —¿Una cassola tal volta?
 digné un
 —Aixó no era
 —¿Era un plat? va dir un altre.
 —No tampoch.
 —¿Una escudella?
 va afegir 'l tercer.
 —No, ea.
 —¿Un perolet?
 —No.
 —¿Una pedra?
 —Menos. Y per mes que 'ls tres
 van nombrar cosas á centas
 no van may endavinar
 ni discorre sa mollera
 l'utensili ab que la truita

va fregir l'anacoreta.
 Donantse, donchs, per vensuts
 li van dir en conseqüencia:
 —Vaja bon home; digaunos
 la tal truita ab que vau ferla,
 ja que cap dels tres podém
 dá en lo quid de l'eyna qu'era.
 —Ab molt gust, contestá 'l vell,
 la vaig fe... ab una paella.

AGUILETA.

D. Joan Mañé y Flaquer ha procedit conforme d'ell esperavam desentenentse hábilment y ab la intenció que no li falta may de las moixigangas á que tractava de sometre'l *El Noticiero*, á pretext de celebrar las sévas bodas d'or ab la premsa.

¡Bó hauría sigut que després de cinquanta anys d'experiencia periodística s'hagués deixat pescar com un llobarro novell en lo bertrol del Sr. Peris Mencheta!

Vaja, lo qu' es aquesta vegada la barca valenciana, no ha agafat peix.

¡Bonich regalo de Semana Santa, 'l qu' en lo periódich titulat *La Semana* fá al ilustre Marqués de las Cinquillas, son estimat oncle D. Francisco Brú.

Pot bèn dirse que tractantlo com á fillol ha volgut anticiparli la mona de Pasqua.

Aquí van per mostra un parell d'ous ben dusos.

«En inteligencia y perspicacia has resultado muy inferior á tu padre. Este, que era volteriano puro, pero, á la par, doctor en mundología, hizo servir de instrumentos suyos á las gentes de sotana, en cambio, las gentes de sotana te han convertido á tí en instrumento suyo, aprovechando tu debilidad moral y tu agotamiento físico.»

«La Compañía te vió y te olió y te secuestró también á tí.

«Porque tú no eres su jefe, sino simplemente su prisionero.

«Tu ignorancia y tu cobardía te han hecho buena presa de la misma.

«No quisiera verte cuando te suelten.
 «Te asedian y te embaucan con la mayor facilidad del mundo.

«Ellos no creen una palabra de lo que predicán y tú lo crees á pié juntillas.

«Por cada sermón que te largan tú les levantas un palacio ó un convento; por cada loa que te endilgan imaginas una merced valiosa; por cada consuelo que te proporcionan relativo á tu vida de ultratumba les fundas una escuela con muchas imágenes de santos y con muy pocos libros.

«El juego que se traen los angélicos Padres es habilísimo; su negocio, redondo.

«Ellos te dan incienso, oraciones y jefaturas postizas; tú les das el dinero que te suministra á manos llenas la nación por conducto de nuestros honrados administradores.»

Lo Sr. Brú promet continuar regalant monas á son ilustre nebot.

Si esque té prou tragaderas per empassárselas, que bon profit li fassin!

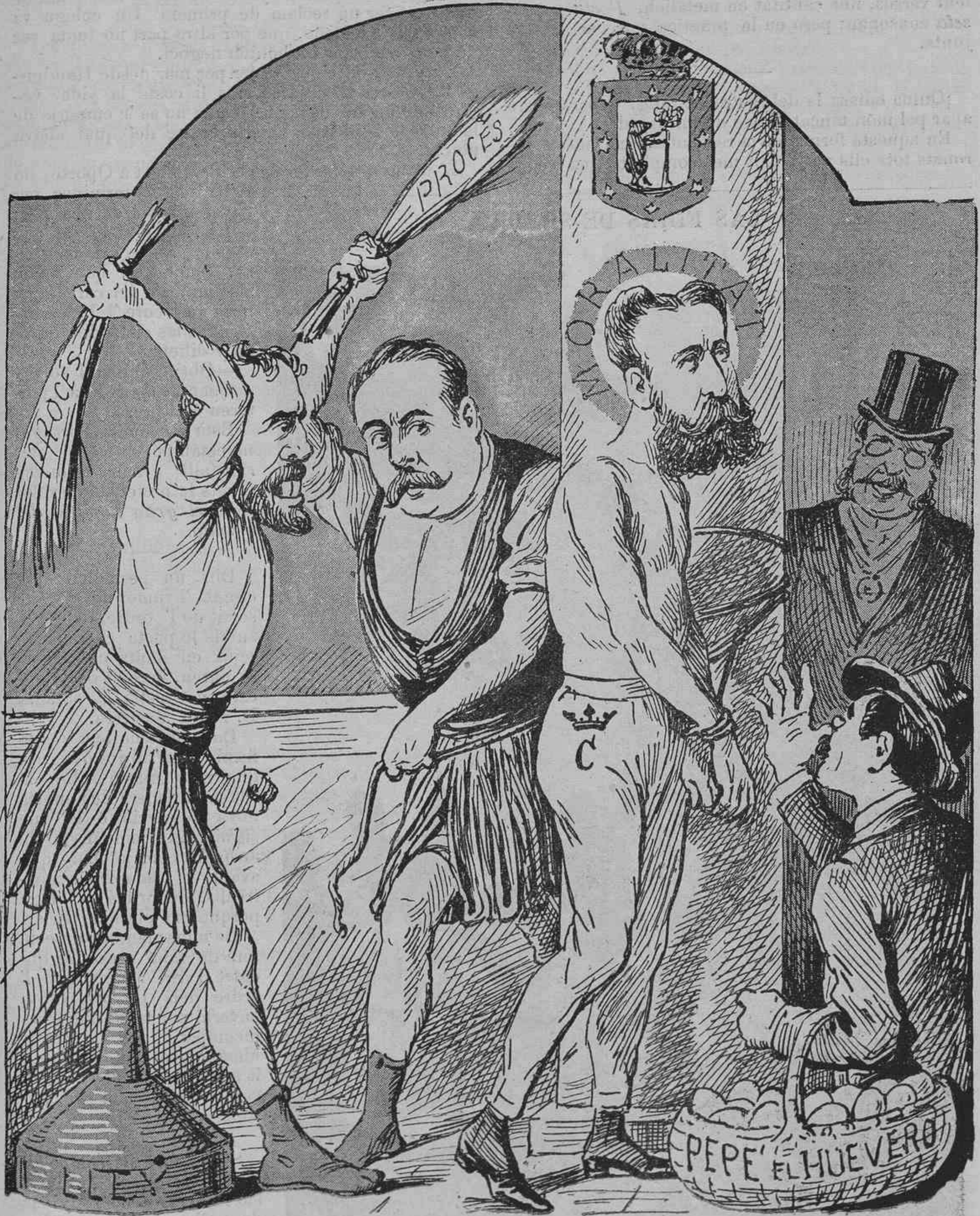
Decididament l'Himne de Cádiz se queda sense lletra.

LO FIGURÍ DE LA SENMANA

¡Cucurulla!

PASSIO MUNICIPAL MADRILENYA

¡Pobre senyor Cabriñana!
¡pobre moralisador!

Per voler ser redentor
li malmeten la badana.

Mes de cent composicions s'han presentat aspirant al premi ofert per la redacció del *Imparcial* sense que se'n'haja trobat ni una mitjanament digna de mereixe'l.

Aixó en una nació com la nostra, ahont podem ig-

norar, moltes coses; pero qu' en quant á fer versos no ni hi ha un' altra al mon que 'ns empeti la basa.

A conseqüencia de aquest fracás, Espanya 's queda sense himne, y l' empresa del *Imparcial* ab los diners del premi.

—Ja era de pensar. Si alguna cosa hi ha que apagui la inspiració poética es la expectativa de guanyar fent versos, una cantitat en metàlich. *Poeta y peseta* consonan; pero en la práctica may se troban junts.

¡Quina odisea la del sastre Zeitung, acostumat á anar pel món tancat dintre de un bagull....

En aquesta forma havia realisat alguns viatjes, coronats tots ells per l' éxit mes complert. Una vega-

da vá ferse facturar per París, y al arribar á puesto, ensenyant uns patrons y un suposat nou sistema de tallar, vá fer un reclam de primera. Un colega va comprarli 'l método, que per altra part no tenia res de nou, realisant un bonich negoci.

Un altre viatge que vá fer per mar desde Hamburgo á Londres ab un xich mes li costa la vida, venintli de un tris com una onada no se 'n emporta de la cuberta del barco 'l bagul dintre del qual anava tancat.

L' últim que ha fet desde Barcelona á Oporto, no

l' ha pogut terminar per haverse esbotzat una post del bagul mundo, al passar la frontera portuguesa. Donant un bon susto als empleats del carril, pel forat vá treure 'l bras, entregant las claus del mundo y dihent:

—Obrin, que vull sortir.

Quan ne siguié fora 'l portaren á la presó.

Está vist que á Portugal no están per bromas, oferint allí grans inconvenients la pretensió de voler ser... *el gran hombre del mundo*.

Diu un periódich que circula 'l rumor de haverse sortit de l' ordre dels Jesuitas lo poeta catalá, llorejat en molts certámens (s' enten, llorejat quan encare no vestia la sotana) D. Artur Masriera.

Dat que la noticia 's confirmi, ja m' hi jugo 'l cap, que may ningú sabrá la causa verdadera de aquesta nova desserció ó lo que sigui. La Companyia de Jesús es com la mar, que avants d' escupir als naufrechs, de primé 'ls ofega perque no puguin parlar.

De totas maneras no está fora de rahó presumir qu' entre 'l Sr. Masriera y l' ordre dels Loyolas devia haverhi per forsa una gran incompatibilitat. Lo senyor Masriera es un poeta, y la seráfica companyia avuy com avuy no está per cançons.

S' han fet á Barcelona alguns ensaigs de la diversió inglesa de las renyinas de galls, que no se fins á quin punt arrelarán entre nosaltres.

Lo nou espectacle 's titula *Cook-Pit*.

—Cook vol dir *gall...* y Pit...

—Home, pit deu voler dir *petxuga*.

Aixís ho deya un tranquilás, bon vivant, per qui, al igual que per molta gent,

LAS FIRAS DE SEVILLA

Lo sol s' eclipsará
y de la nostra pell se 'n farántiras,
ans que la gent d' allá
deixi de celebrar las sevas firas.

tractantse de galls sempre resultarà mes agradable que ferlos renyir ells ab ells, ferlos barallar ab la forquilla y 'l ganivet.

Per últim lo govern ha pres algunas providencias contra 'ls abusos que venia cometent la Companyia arrendataria de las Cerillas, ab las capsas especiales.

Las fals capsas, al primer cop de vista, eran enterament iguals á las reglamentarias: en quant á la forma no hi havia més que una petita inscripció ab lo nom de «*especiales*.»

Ara, en quant al fondo ja era distint: en cada una de las caixas especiales solian faltarhi de sis á dotze mistos, que representan una merma de un deu ó un vint per cent, sobre 'ls que, segons la ley, han de contenir.

L' abús, en detriment del consumidor, ha durat molt temps, fins que al govern se li ha ocorregut disposar que las capsetas especiales tinguin en lo successiu una forma que las diferencihi de las reglamentarias. Distint color, distint dibuix, tot distint.

Y ara veurém si 'ls senyors fabricants troban algun altre desllorigador per continuar burlant la ley.

Estarém á la mira, y cas que succeheixi algún nou abús, encendrém un misto.... y farém llum!

Lo próxim dilluns la antigua societat coral *Euterpe* de Clavé donará baix la direcció del Sr. Goula, fill, lo primer concert de la temporada en lo *Teatro del Tivoli*, estrenant la grandiosa obra del mestre Wagner, *La cena dels apóstols*.

Pendrán part en aquesta pessa un coro de noys y noyas y además la societat *Pau y Esperansa* de Sant Andréu de Palomar, formant un conjunt de 240 executants.

Al final de la temporada anterior la societat *Euterpe* sigué objecte de una escisió que doná lloch á la formació del Coro *Catalunya nova*.

Aquest cas de divergencias es un dels pochos que donan motius per felicitar-se'n, perque 'ls elements rivals si 's fan la guerra es de la manera mes noble, prenent l' estímul y 'l progrés artístich per medi

Uns y altres, si continúan fentho bé, trobarán los aplausos del públich per resultat.

Un recort de la Bohemia barcelonesa.

Figúrinse un garito, ahont passen la vetlla *desagradablement* entretinguts alguns punts. Imagíninse que un d' ells ha quedat pelat enterament y continua mirantse com pelan als demés. Calculin qu' entre aquests s' hi conta un ex-militar de geni violent, qu' está á punt de perdre l' última pesseta.

El pelat (qu' era entre paréntesis un tipo magristó, begut de gallas, una especie de Eduart Aulés) se permet una broma contra 'l seu company de pega. Y aquest, es á dir, 'l ex-militar, 'li diu ab altívés:

—Encare puch 'tirarte un grapat de pessetas á la cara.

—Mentida—respon un tercer.—Ni tú tens pessetas ni aquest té cara.

Desde Vich, l' altre día telegrafiavan al *Noticiero universal*:

«Constituido el tribunal como ayer, y ante numeroso público *ahito* de curiosidad, etc., etc.»

Ahito, en lloch de *hambriento, sediento, ávido*.

Pero al *Noticiero* son aixís... «Al revés te lo digo para que me entiendas.»

Una moda que de tan vella ja casi ningú se 'n recordava, y que segons noticias, está á punt de posarse en us novament.

Portar un mirallet al fondo del sombrero.

Vostés, dirán ¿per qué pot servir?

Per moltas cosas; com per exemple: per ferse 'l llas de la corbata, per arreglarse 'l bigoti, la barba ó 'ls cabells.... y hasta per cassar alosas.

O sigui per fer la rateta á las noyas macas.

Dos amichs se troban á la perruquería tallantse 'ls cabells sentats l' un al costat de l' altre.

LAS FESTAS DE SEVILLA

Allá saragata y crits,
aquí amorosas protestas...
Cadascú, per lo que 's veu,
té 'l seu modo de *fer festas*.

—¿Vol una fricció de quinina?—diu l' oficial qu' enllesteix primer, al seu parroquiá.
 —No, respon aquest.
 —Sí, home.... féstela fer, no sabs lo bó qu' es—li observa l' seu company.
 —Bueno, donchs fássimela.

**

Al cap de un rato á l' altre li fan la mateixa pregunta, y respon:

—No estich per friccions.

Al sentirlo, l' seu amich li pregunta:

—Llavors ¿per qué t' has empenyat en que jo me la fes fer?

—Perque l' olor de la quinina m' agrada extraordinariament, y ab la que tú pagas ja 'm dono per satisfet.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

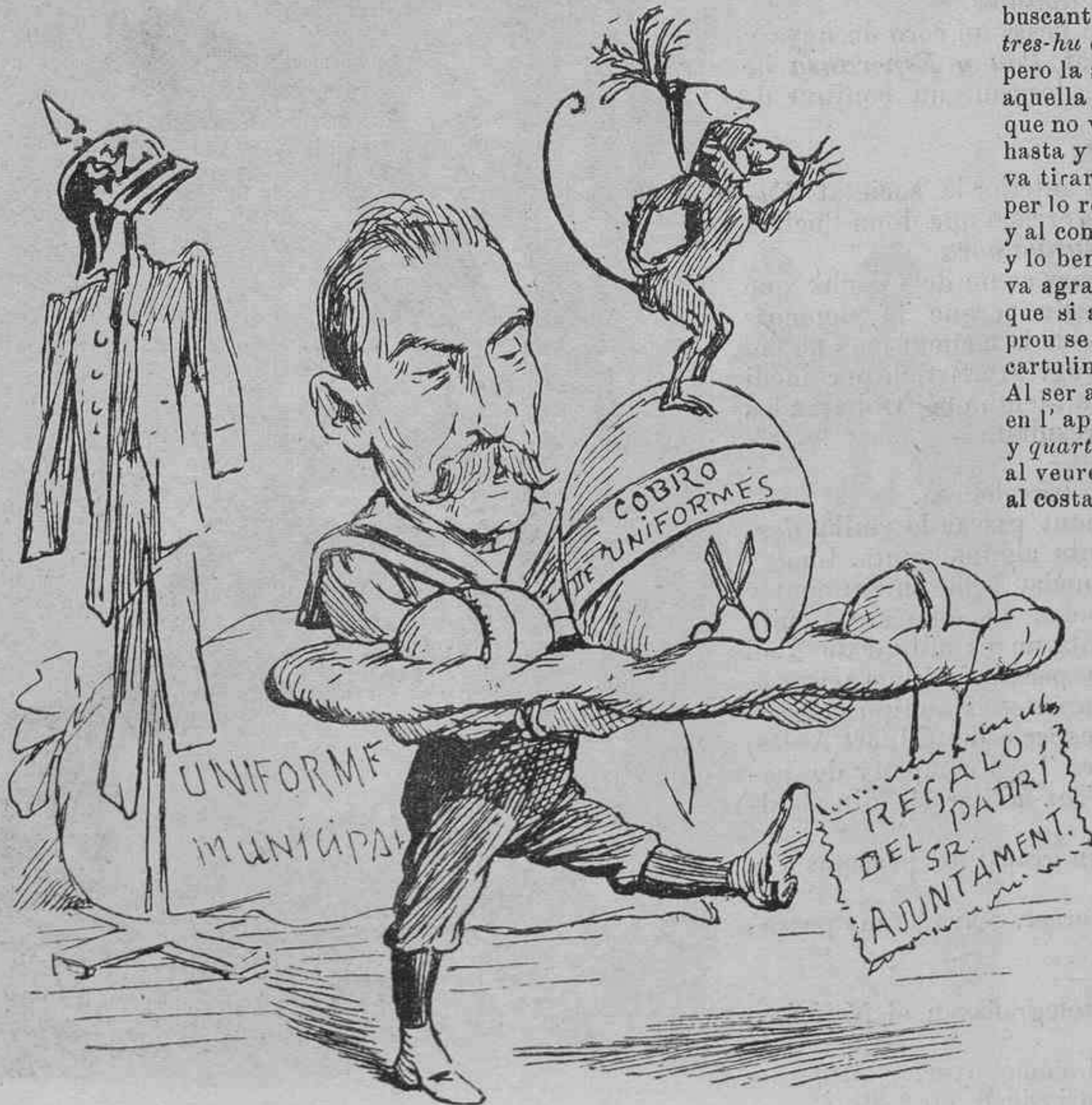
1.ª XARADA.—*Ca-di-ra.*

2.ª ROMBO.—

M
M A R
M A R I A
M A R C E L O
R I E R A
A L A
O

3.ª GEROGLÍFICH.—*Lo papa es rey dels ensotanats.*

LA MONA DEL SASTRE

Si pel sastre es mona,
 jo certifico
 que per Barcelona
 resulta mico.

TRENCA-CAPS

XARADA

UN RECORT DE CARNAVAL

A mon amich lo fotógrafo R Costa

En lo Carnaval passat que va passar com tot passa, va passar un pas que ha fet inspirarme eixa xarada.

Es lo cas que un retratista, amich men y de molts altres, va tenir *segona* idea generosa, bona y grata d' obsequiar á molts senyoretas en los balls de máscaras, ab uns *vales* perque anessin en *hu* casa á retratarse ab dret á tení un retrato de franch las obsequiadas. Y com que l' *arrós* es cosa que á las donas molt agrada, á casa del meu amich cita molts van donarse.

Una de las distingidas que de *tot* vestida anava, va anarhi al sortir del ball (ó al sortir d' un altra banda perque á las vuyt del matí no es hora que 'ls balls acaban.)

Ab aquell tipo elegant carregat de gracia.... y mandra lo retratista al instant allá la fa posá en fatxa buscantli una posició *tres-hu* qu' estés en carácter, pero la son que tenia aquella dona era tanta que no va sortir com cal hasta y tant que tres vegadas va tirarla. Als quatre días per lo retrato tornava y al contemplar sa figura y lo ben deixat que estava va agradarse tant y tant que si al instant no la calman prou se menja allí mateix cartulina y tot; ja es gracia. Al ser abaix del carrer en l' aparador repara y *quart-cinch* fou sa sorpresa al veures allí exposada al costat d' otras, per cert

totas ellas molt simpáticas. S' entorna escalas amunt y al retratista demana que la retiri d' allí perque ella n' era casada y havia perdut la nit sense al marit compte darne afegint que aixís podria molt facilmente enterarse perque per aquell carrer ell cada dia hi passava.

Lo final d' aquest romanso no sé pas com va acabarse lo que sé que aquell retrato segueix exposat encare, y segü que l' que contempli *dos* cara d' aquella flavia no 's creurá siga la dona d' un *nyévit*, d' un *trinxe-raire!*

J. STARAMSA

Antoni Lopez, editor. Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

JOAQUÍN MARÍA BARTRINA

ALGO

COLECCIÓN DE POESÍAS
ILUSTRADAS PER
J. Luis Pellicer
Ptas. 3.

ARTE
DE HABLAR BIEN FRANCÉS

En ocho días y sin maestro se aprende de la verdadera pronunciación, según las reglas de la Academia francesa, por J. Coste.—Ptas. 2.

PENSAMENTS EN VERS

per **ALBERT LLANAS**
Ilustrats per **MODEST URGELL**
Preu 2 rals.

LOS ESTADOS UNIDOS

CONTRA
ESPAÑA
POR UN OPTIMISTA
Ptas. 1.

RECUERDOS DE CINCO LUSTROS

1843-1868
POR **M. Villalba Hervás**
Un tomo 8.º Ptas. 3.

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

TOMOS PUBLICADOS

Tomos	Tomos	Tomos
1.º <i>Campoamor</i> : Doloras, 1.ª serie.	14. <i>A. Lasso de la Vega</i> : Rayos de luz.	27. <i>José López Silva</i> : Migajas.
2.º — Id. — Doloras, 2.ª	15. <i>Federico Urrecha</i> : Siguiendo al muerto.	28. <i>F. Pi y Margall</i> : Trabajos sueltos (Amadeo de Saboya.—Juan de Mariana.—D. Juan Tenorio).
3.º — Id. — Humoradas y Cantares	16. <i>A. Pérez Nieva</i> : Los humildes.	29. <i>Emilia Pardo Bazán</i> : Arco iris (cuentos).
4.º — Id. — Pequeños poemas, 1.ª serie.	17. <i>Salvador Rueda</i> : El gusano de luz.	30. <i>E. Rodríguez Sobis</i> : La mujer, el hombre y el amor.
5.º — Id. — Pequeños poemas, 2.ª serie.	18. <i>Sinesio Delgado</i> : Lluvia menuda.	31. <i>M. Matoses (Corzuelo)</i> : ¡Aleluyas finas!
6.º — Id. — Pequeños poemas, 3.ª serie.	19. <i>Carlos Frontaura</i> : Gente de Madrid	32. <i>Emilia Pardo Bazán</i> : Por la España pintoresca (viajes.)
7.º — Id. — Colón, poema.	20. <i>Miguel Melgosa</i> : Un viaje á los infiernos.	33. <i>Antonio Flores</i> , Doce españoles de brocha gorda.
8.º — Id. — El drama universal, tomo 1.º	21. <i>A. Sánchez Pérez</i> : Botones de muestra.	34. <i>José Estremera</i> : Fábulas.
9.º — Id. — El drama universal, tomo 2.º	22. <i>José M. Matheu</i> : ¡Rataplán! (cuentos).	35. <i>Emilia Pardo Bazán</i> : Novelas cortas.
10. — Id. — El licenciado Torralba.	23. <i>Teodoro Guerrero</i> : Gritos del alma, (Desahogos en prosa).	36. <i>Emilio Fernández Vaamonde</i> : Cuentos amorosos.
11. — Id. — Poesías y fábulas, 1.ª serie.	24. <i>Tomás Luceño</i> : Romances y otros excesos.	37. <i>Emilia Pardo Bazán</i> : Hombres y mujeres de antaño (semblanzas).
12. — Id. — Poesías y fábulas, 2.ª serie.	25. <i>L. Ruiz Contreras</i> : Palabras y plumas.	
13. <i>E. Pérez Escrich</i> : Fortuna, historia de un perro agradecido.	26. <i>Ricardo Sepúlveda</i> : Sol y sombra, prosa y verso.	

Elegantes cubiertas al cromo distintas para cada volumen.—Precio de cada tomo 2 reales.

AVIS INTERESSANT

Aviat apareixerà

DOTZENA DE FRARE

COLECCIÓ DE QUENTOS

Obra póstuma de **FREDERICH SOLER (Pitarra)**

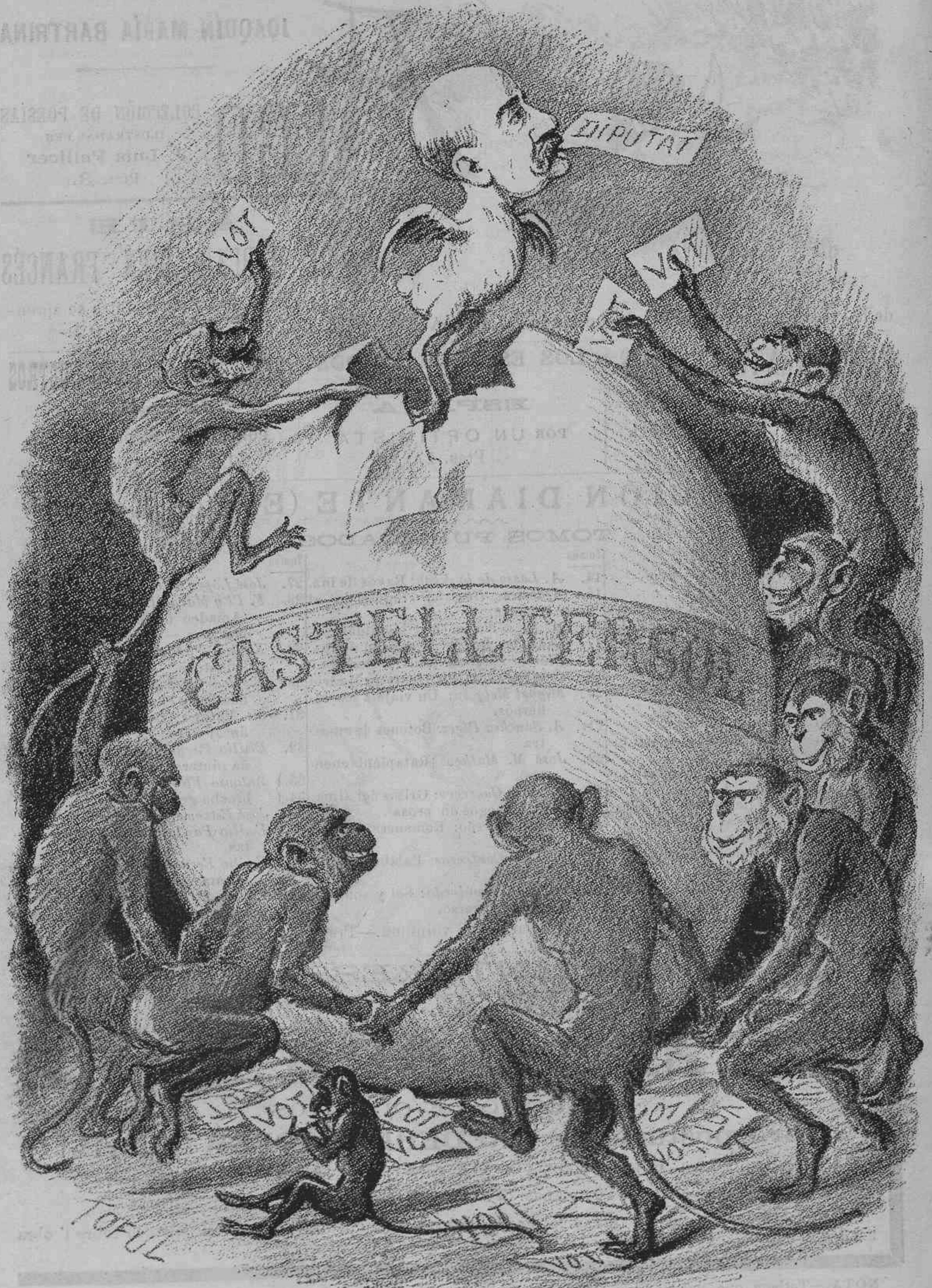
Ilustració de **M. Moliné**

Un elegant tomo de mes de 200 planas. Valdrà 2 pessetas.

Los corresponsals que no tingan fet lo pedido poden ferlo á volta de correu si volen rebre l'obra aixís que surti.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de port. No responém d'extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

PASQUA ELECTORAL

La mona del Arcalde.